

SAŽETAK

**SVAKODNEVICA NA PANONSKOM LIMESU: KUĆE I UNUTARNJE
UREĐENJE U RIMSKOME BRIGETIJU (KOMÁROM/SZŐNY, MAĐARSKA)**

László BORHY

Brigetio, današnji Komárom/Szőny u Mađarskoj, bio je jedna od 4 legionarske utvrde smještene na dunavskom limesu rimske provincije Panonije. Taj vojni sklop djelomično je iskopan u prvoj polovini 20. stoljeća, ali je civilno naselje bilo u arheološkom smislu netaknuto sve do 1992. Što znači da, osim gotovo 300 latinskih natpisa, koji pripadaju 400-godišnjoj rimskoj povijesti Brigetija i pružaju važne obavijesti o upravnom, vjerskom, građanskom i vojnom životu ovoga grada, nismo imali apsolutno nikakvih arheoloških podataka o tome kako je ovo naselje izgledalo. Prije gotovo 20 godina započeta iskopavanja bacila su novo svjetlo ne samo na opći ustroj rimskoga municipija (insulae, ulice i aleje, sustav vodovoda i odvodnje, kuće i dvorišta, javne zgrade), već također i na osobitosti istoga. Jedno od najvažnijih otkrića predstavlja mnoštvo zidnih slika vrlo visoke kvalitete iz sredine 3. stoljeća po. Kr. koje prikazuju zanimljive teme poput simboličnosti vremena i prostora na stropu jedne blagovaonice, ili prikaz gozbe na jednoj zidnoj slici. Javljaju se također i dionizijačke teme, koje su – zajedno sa stucco dekoracijama na bočnim zidovima – vrlo upečatljive.

Na temelju ovih otkrića možemo naglasiti da u Brigetiju, usprkos činjenici da se nalazio na periferiji Carstva, u “sjeveroistočnom kutu” pograničnog područja Imperiuma Romanuma, nije nedostajalo visokokvalitetnih proizvoda rimske umjetnosti.